KULLEĠĠ SAN NIKOLA

L-EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA – LIVELL PRIMARJU

Frar 2017

IS-SITT SENA | L-ISTUDJI SOĊJALI | IL-ĦIN: Siegħa

Marka Totali ____ 80

L-isem u l-kunjom: ______________________ Il-klassi: ________

TAQSIMA A NIMMANIĠĠJAW L-ISKART

Immarka t-tajbin bis-sinjal (✓). (4 marki)

1. Kompost huwa magħmul minn fdalijiet ta'

i	boroż biż-żebgħa, biċċiet tal-ħadid u plastik.	
ii	qxur tal-frott, fdalijiet tal-ħaxix u qxur tal-bajd.	
iii	ħġieġ imkisser, drapp u kaxex tal-kartun.	

2. Il-kompost jifforma fi żmien

i	ftit sigħat.	
ii	ġimagħtejn.	
iii	ftit xhur.	

3. Il-kompost jintuża biex

i	isaħħaħ il-kwalità tal-ħamrija.	
ii	isebbaħ il-ġonna.	
iii	jiffriska l-ħamrija.	

4. Impjant ta' riċiklaġġ f'Malta huwa dak ta'

i	Sant Andrija.	
ii	Sant Anton.	
iii	Sant Antnin.	

Imla l-vojt bil-kelma t-tajba. **(8 marki)**

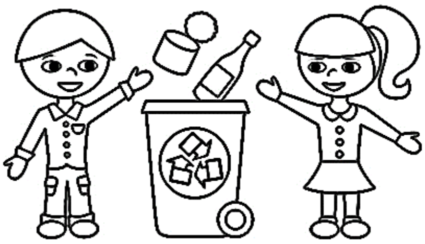

belt	ġranet	ħadra	laptop
kartuna	jiskadi	platti	ikel

1. Ma tistax tarmi fdalijiet tal-____________________ fil-*bring-in site*.
2. Il-____________________ tal-ħalib u pakketti tal-*juices* jistgħu jiġu rriċiklati.
3. Ma tistax tpoġġi *tissues* użati fil-borża l-____________________ jew griża tar-riċiklaġġ.
4. Skart riċiklabbli jinġabar fi ____________________ differenti.
5. Tazzi u ____________________ tal-ħġieġ ma jistgħux jiġu rriċiklati fil-*bring-in site*.
6. Uża l-*bring-in sites* li hemm fil-____________________ jew raħal tiegħek.
7. Ħu ____________________ qadim ġo faċilità għal skart magħżul.
8. Tixtrix ikel li ____________________ malajr f'ammonti kbar.

Qabbel mal-istampa billi tikteb in-numru fil-kaxxa. **(8 marki)**

1. Agħżel flixkun tal-ilma li tista' terġa' tużah.
2. Armi fil-*bins* apposta ħdejn il-baħar.
3. Erfa' ikel żejjed fil-friġġ u użah l-għada.
4. Ibgħat imejls minflok ittri bil-posta.
5. Issepara l-iskart fil-borża l-griża / ħadra.
6. Itfa' l-fdalijiet tal-ikel fil-*bin* tal-kompost.
7. Laħlaħ il-kontenituri riċiklabbli biex ma jagħmlux riħa.
8. Uża l-laned vojta tal-ġelat biex terfa' fihom.

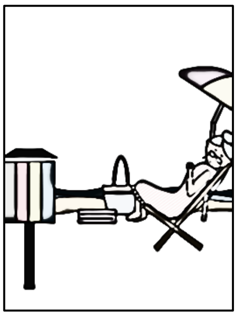

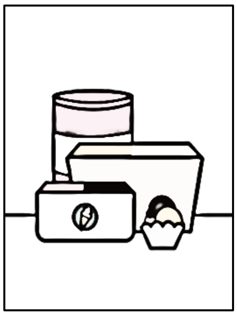

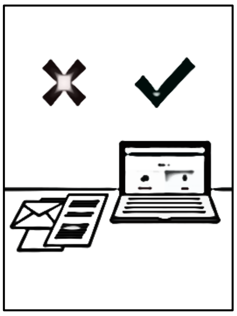

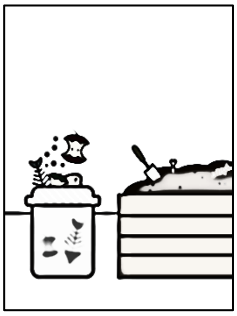

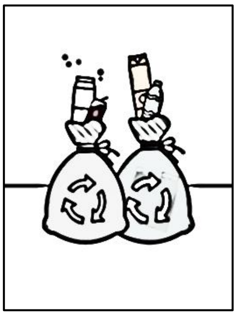

Wieġeb. **(3 marki)**

1. Semmi **oġġett wieħed** li tista' tirriċikla fil-borża l-ħadra.

____

2. Agħti eżempju wieħed ta' x'tista' tagħmel biex joqogħdulek iżjed affarijiet fil-borża tar-reċiklaġġ.

____

____

3. Xi tkun qiegħed tagħmel meta tirriċikla?

____

____

Agħti żewġ (2) suġġerimenti kif tista' tgħin fil-kampanja tar-riċiklaġġ.

GĦIN LIL ĊIKKA TIRRIĊIKLA. **(2 marki)**

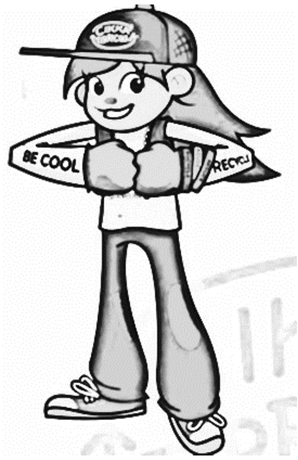

1. ____

____

2. ____

____

TAQSIMA B META MISSIRIJIETNA ĠEW ATTAKKATI 1

Qabbel bin-numri l-personaġġi fl-Assedju l-Kbir. **(5 marki)**

1.	Sulejman		ġeneral Tork li miet waqt l-attakk
2.	Dragut		Gran Mastru tal-Kavallieri
3.	Mustafà Paxà		kap kmandant tal-flotta Torka
4.	Pialì Paxà		kap kmandant tas-suldati Torok
5.	Jean de Valette		sultan tat-Torok

Imla l-isem tal-postijiet, portijiet u l-fortifikazzjonijiet madwar il-Port il-Kbir fi żmien l-Assedju tal-1565. **(8 marki)**

1. Forti ________________
2. Port ________________
3. ________________
4. Forti ________________
5. ________________
6. Forti ________________
7. Għolja ________________
8. Port ________________

Imla l-vojt bil-postijiet madwar Malta. **(4 marki)**

1. Il-flotta Torka waslet Malta u ddaħħlet fil-port ta' **M**________________ .
2. It-Torok għamlu l-kamp tagħhom fil-**M**________________ u bdew l-attakk fuq Sant'Iermu.
3. Wara huma attakkaw lill- **B**________________ u l-fortizza San Mikiel fl- **I**________________.

Ikteb IVA jew LE dwar l-Assedju l-Kbir. **(8 marki)**

1.	Il-Maltin daħlu jistkennu fil-fortifikazzjonijiet.	
2.	Il-Maltin ma tawx sehemhom fil-ġlieda kontra t-Torok.	
3.	It-Torok beżgħu li tasal l-għajnuna mill-Ordni.	
4.	It-Torok kienu nkwetati għax-xwieni tagħhom.	
5.	It-Torok ma beżgħux mill-maltemp tax-xitwa.	
6.	It-Torok ma sabux x'jieklu u x'jixorbu.	
7.	Kien faċli li t-Torok jixxabbtu mas-swar.	
8.	Kien hemm nuqqas ta' ftehim bejn il-kapijiet Torok.	

Aqta' sing taħt it-tajba. **(7 marki)**

1. Il-Maltin u l-Kavallieri kienu magħluqa fil-fortizzi li kienu mdawra (bil-ħġieġ, bil-ħadid, bis-swar, bix-xbiek).
2. It-Torok rebħu Sant'Iermu fi żmien (ġimgħa, xahar, tmin xhur, sena) u ftit.
3. Is-suldati Torok riedu jirbħu lil Malta qabel ma (jibda l-maltemp, tidħol ir-rebbiegħa, tibda s-sħana, jidlam).
4. It-Torok ma setgħux iħaffru mini taħt is-swar tal-fortifikazzjonijiet għax (kien sar il-ħin, ma kellhomx għodda, beżgħu mill-attakki, il-blat kien iebes ħafna).
5. Il-Kavallieri riedu (jitilqu minn, jaħarbu minn, jibqgħu hawn, jbiegħu lil) Malta tant li bdew jissejħu l-Kavallieri tal-Ordni ta' San Ġwann ta' Malta.
6. Wara l-Assedju, il-Prinċpijiet Insara fehmu l-importanza ta' Malta u bagħtu (madum, ġebel, siment, flus) biex tinbena l-Belt Valletta.
7. Wara l-Assedju, il-Birgu beda jissejjaħ (Invicta, Vittoriosa, Melita, Medina).

TAQSIMA Ċ BELT KAPITALI ĠDIDA GĦAL MALTA

Wieġeb dwar il-Belt Valletta billi tqabbel kolonna m'oħra. (8 marki)
L-ewwel waħda lesta.

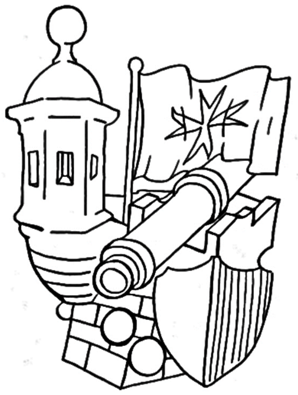

1.	*Il-Belt Valletta nbniet*		ma nbnewx maqtugħin għalihom mill-bqija tad-djar tal-Belt.
2.	Jean de Valette	*1*	*wara l-Assedju tal-1565.*
3.	Il-Papa Piju V		fassal il-pjanta tal-Belt Valletta.
4.	Franġisku Laparelli		jiddefendi l-belt f'każ ta' attakk mill-baħar.
5.	It-toroq saru dritti u wesgħin biex		kienet li kull kantuniera kellha tkun imżejna.
6.	Il-Forti Sant'Iermu inbena biex		insista biex tinbena belt ġdida.
7.	Il-bereġ tal-Kavallieri		jagħtu sens ta' ordni.
8.	F'kull binja tal-Belt Valletta		bagħat il-perit tiegħu biex jibda x-xogħol fuq il-Belt Valletta.
9.	Waħda mir-regoli għas-sbuħija tal-belt		kellu jkun hemm bir.

X'hemm interessanti f'dawn il-binjiet fil-Belt Valletta? (10 marki)

1. Bereġ tal-Kavallieri

___

___

2. Konkatidral ta' San Ġwann

___

___

3. Palazz tal-Gran Mastri

___

___

4. Sagra Infermerija

___

___

5. Teatru Manoel

___

___

Fl-2018, il-Belt Valletta ser tkun il-belt kapitali Ewropeja. Bħala parti mill-attivitajiet, ser issir wirja dwar il-bini tal-Belt Valletta. Inti l-persuna responsabbli minn din il-wirja u trid tagħżel l-oġġetti li ser jintwerew.

Semmi ħames (5) oġġetti li ser tinkludi f'din il-wirja dwar il-bini tal-Belt Valletta. (5 marki)

1. ilbies ta' ______________________________
2. ittra ta' ______________________________
3. pittura ta' ______________________________
4. pjanta/mappa ta' ______________________________
5. statwa ta' ______________________________

TMIEM IL-KARTA